

Kulttuuriministeri Tanja Saarela

Luovuusstrategian luovutus- ja julkistamistilaisuudessa Tieteiden talolla 16.10.2006

Arvoisa työryhmän puheenjohtaja,
muut työryhmän jäsenet,
tiedotusvälineiden edustajat!

Olen iloinen saadessani ottaa vastaan luovuusstrategian loppuraportin. Teema on tärkeä mm. niistä syistä, joihin työryhmän puheenjohtaja juuri viittasi. Kuten jo aiemmissakin luovuusstrategiatyön vaiheissa on käynyt ilmi, luovuudessa on kyse asiasta, joka liittyy monella tavalla elämäämme ja yhteiskuntaamme.

Kun luovuusstrategia aikanaan ilmestyi hallitusohjelmaan ja strategiatyötä sittemmin lähdettiin tekemään, esiintyi jonkin verran epäröiviä mielipiteitä, että mitähän tuosta tulee, kun valtiovalta alkaa tällaista asiaa selvittämään. Toisaalta oli niitä mielipiteitä, joiden mukaan asiassa olisi tullut toimia mahdollisimman nopeasti, koska maailma muutoin karkaa käsistä emmekä pysy sen kehityksen perässä. Molemmat mielipiteet ovat osoittautuneet liioitteleviksi.

Koko luovuusstrategiatyö eri vaiheineen ja tämä loppuraportti osoittavat, että valtiovalta voi vallan hyvin käsitellä tällaista asiaa. Miksei voisi? Haasteena on vain muistaa, että valtiovalta ei itse puutu varsinaiseen luovaan työhön ja toimintaan, vaan luo sille parhaat mahdolliset edellytykset yhteiskunnassa. Tämä on ollut toimiva periaate aina kulttuuripolitiikassa, ja on hyvä ohjenuora myös nyt, kun luovuutta tarkastellaan muihinkin toimintoihin liittyvänä asiana.

Opetusministeriössä alun alkaen ymmärrettiin, että luovuusstrategiatyö oli jossain määrin poikkeuksellinen asia luotsattavaksi, ei vain hätäillen tehtävä yksittäinen toimenpide. Poikkeuksellinen se ei ollut siis siksi, etteikö luovuutta voitaisi käsitellä, vaan siksi, että luovuusstrategian toivottiin käsittelevän laajasti koko yhteiskunnallisen toiminnan kenttään kuuluvia näkökulmia ja asioita. Strategiatyötä onkin tehty tämän vuoksi hyvin huolellisesti.

Huolellinen työote näkyy strategiatyön monivaiheisuudessa, jolla pyrimme siihen, että teemaa voitaisiin käsitellä useammalla eri tavalla ja tasolla. Strategiatyö tuotti kolme raporttia, joilla jokaisella on oma profiilinsa. Valmisteleva työryhmä esitti näkemyksensä *Luovuuskertomus* -nimen saaneessa raportissa. Se pohjusti teeman käsittelyä ja loi henkeä strategiatyölle. Kolmen

osatyöryhmän raportti *Kolme puheenvuoroa luovuuden edistämisestä* edusti erilaisten luovuuteen liittyvien asiantuntijuuksien analysoivaa yhteensaattamista. Nyt valmistunut yhteistyöryhmän loppuraportti suhteuttaa yksityiskohtaisemmat näkökulmat laajempaan suomalaisen yhteiskunnan kehittämisen näköalaan.

Yksitoista kohtaa sisältävä työryhmän listaus kattaa nähdäkseni varsin hyvin luovuuden teemaan liittyvät näkökulmat. Erityisen iloinen olen, että työryhmä nostaa listauksensa kärkeen lasten itseilmaisutarpeiden tukemisen. Luovuus ja itseilmaisuus kuuluvat lapsen jokapäiväiseen elämään ja siinä mielessä niissä on kyse lapsen perustarpeesta. Voin täysin yhtyä siihen työryhmän linjaukseen, että lasta ei saa jättää heitteille tässäkään, kuten ei missään muussakaan tarkoituksessa. Muistakin työryhmän linjauksista ja esityksistä olisi ensi kuulemalta vain hyvää sanottavaa. Esitykset muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden. Myös edustamani kulttuurin toimiala asettuu tähän laajaan kokonaisuuteen samalla, kun tunnustetaan taiteen ja kulttuurin merkitys luovuuden ytimeen kuuluvina asioina. Näin voidaan paremmin hahmottaa, miten yhteiskunnan eri toiminnot asettuvat yhteyksiin toistensa kanssa. Tähän eri toimintojen väliseen yhteyksien rakentamiseen muuten liittyy myös se viesti, jota on kysely, kun on kummasteltu *yhteistyöryhmän* nimeä strategiatyön toimeksiannossa. Luovuuden teeman kannalta yhteyksien rakentuminen on vieläkin tärkeämpää kuin yhteistyö, joka sekin on tärkeää.

Yhteistyöryhmä ehdottaa, että luovuudesta ja innovatiivisuudesta tehtäisiin yksi seuraavan hallituksen politiikkaohjelmista. Esitys on perusteltu, kun uusi hallituskausi on näinkin lähellä. Korostan kuitenkin sitä, että teeman eteenpäin vieminen hallinnossa ja muualla ei saa jäädä tähän, vaikka politiikkaohjelmaa ei tulisikaan. Työryhmän näkemys, että ministeriöiden ja muun keskushallinnon kykyä hoitaa sektorirajat ylittäviä vastuitaan tulee oleellisesti parantaa, on tärkeä ja antaa hyvän pohjan jatkotoimille myös tässä asiassa. Mm. kulttuuriviennin edistämisestä eri ministeriöiden yhteistyönä olemme saaneet opetusministeriössä hyviä kokemuksia.

Luovuus Suomessa ei ole alkanut tämän strategiatyön myötä eikä se pääty tämän työn valmistumiseen. Eri puolilla maata on meneillään hankkeita ja prosesseja, jotka edistävät luovuuden toteutumista. Jos luovuusstrategia jo tähän mennessä on antanut ja nyt tämän loppuraportin myötä entistä vahvemmin antaa niille tukea, jos se kannustaa toimintaa luovuuden edistämiseksi, sen yksi tavoite on jo toteutunut. Riippumatta jatkotoimista on joka tapauksessa tärkeää, että kaikki ministeriöt ja keskeiset toimijatahot arvioivat jo tässä vaiheessa omia vastuitaan luovuuden edistämisen suhteen valmistuneen strategiatyön pohjalta

Kiitän luovuusstrategian yhteistyöryhmää tehdystä ansiokkaasta työstä! Esitän lämpimän kiitokseni myös strategiatyön aiempiin työvaiheisiin osallistuneille. Kuulemani mukaan kaikissa työvaiheissa työskentely ryhmissä on ollut erittäin innostunutta ja asiantuntevaa, joten olkoon se esimerkkinä nyt, kun on aika viedä ehdotettuja asioita käytäntöön.